

Florin Ioniță (coord.)

Marilena Lascăr

Liliana Paicu

Mihail Stan

Limba și literatura română

BACALAUREAT

Profil UMAN

Proba scrisă

Proba orală

Cuvânt-înainte	7
Programa de examen (profil <i>real</i> și profil <i>uman</i>)	9
Examenul de bacalaureat național 2016, proba E. a)	
Limba și literatura română	19
Sugestii și explicații privind rezolvarea subiectelor pentru proba scrisă la examenul de BACALAUREAT 2017	27
1. PROBA SCRISĂ	
1.1. Subiecte propuse	36
Varianta 1. Redactează un eseu 600 – 900 de cuvinte despre <i>ideologia promovată de revista Dacia literară și modul cum se reflectă aceasta într-o operă literară studiată. Texte alese: Introducție la Dacia literară, Umbra lui Mircea, la Cozia</i> de Grigore Alexandrescu	
Varianta 2. **Redactează un eseu de 600 – 900 de cuvinte în care să prezinți <i>relația dintre două personaje</i> dintr-o dramă studiată. Textul literar ales: Suflete tari de Camil Petrescu (Ioana, Andrei)	
Varianta 3. Redactează un eseu de 600 – 900 de cuvinte în care să prezinți <i>tema și viziunea despre lume</i> dintr-un roman psihologic. Textul literar ales: Pădurea spânzuraților de Liviu Rebreanu	
Varianta 4. Redactează un eseu de 600 – 900 de cuvinte despre <i>criticismul junimist</i> . Textul critic ales: În contra direcției de azi în cultura română de Titu Maiorescu	
Varianta 5. Redactează un eseu de 600 – 900 de cuvinte în care să prezinți <i>evoluția relației dintre două personaje</i> dintr-un text narativ studiat, aparținând lui Ioan Slavici. Textul literar ales: Moara cu noroc (Ghiță, Lică)	
Varianta 6. Redactează un eseu de 600 – 900 de cuvinte în care să prezinți <i>tema și viziunea despre lume, reflectate într-un text poetic</i> studiat aparținând <i>romantismului</i> , din opera lui Mihai Eminescu. Textul literar ales: Luceafărul	
Varianta 7. Redactează un eseu de 600 – 900 de cuvinte în care să prezinți <i>particularitățile de construcție a unui personaj</i> dintr-o comedie studiată. Textul literar ales: O scrisoare pierdută de I.L. Caragiale (Zaharia Trahanache)	

Varianta 8. Redactează un eseu de 600 – 900 de cuvinte în care să prezinți *tema și viziunea despre lume dintr-un basm cult studiat*. **Textul literar ales:** *Povestea lui Harap-Alb* de Ion Creangă

Varianta 9. Redactează un eseu de 600 – 900 de cuvinte în care să prezinți *particularități de construcție a personajului dintr-un basm cult studiat*. **Textul literar ales:** *Dănilă Prepeleac* de Ion Creangă

Varianta 10. ** Redactează un eseu de 600 – 900 de cuvinte în care să prezinți *trăsături ale unei poezii studiate în care se regăsesc prelungiri ale romantismului și ale clasicismului*. **Textul literar ales:** *Rugăciune* de Octavian Goga

Varianta 11. Redactează un eseu 600 – 900 de cuvinte în care să prezinți *particularitățile de construcție a unui personaj dintr-o creație narativă sau **dramatică studiată, aparținând lui Camil Petrescu*. **Textul literar ales:** *Jocul ielelor* de Camil Petrescu (Gelu Ruscanu)

Varianta 12. Redactează un eseu de 600 – 900 de cuvinte în care să prezinți *particularitățile de construcție a unui personaj dintr-un roman studiat aparținând lui Camil Petrescu*. **Textul literar ales:** *Ultima noapte de dragoste, întâia noapte de război* (Ștefan Gheorghidiu)

Varianta 13. Redactează un eseu de 600 – 900 de cuvinte în care să prezinți *tema și viziunea despre lume dintr-un roman psihologic studiat, aparținând lui Camil Petrescu*. **Textul literar ales:** *Patul lui Procust*

Varianta 14. Redactează un eseu de 600 – 900 de cuvinte în care să prezinți *tema și viziunea despre lume dintr-un roman al experienței studiat*. **Textul literar ales:** *Maitreyi* de Mircea Eliade

Varianta 15. Redactează un eseu de 600 – 900 de cuvinte în care să prezinți *tema și viziunea despre lume într-o poezie studiată, aparținând tradiționalismului interbelic*. **Textul literar ales:** *În grădina Ghetsemani* de Vasile Voiculescu

Varianta 16. Redactează un eseu de 600 – 900 de cuvinte în care să prezinți *particularitățile simbolismului românesc*.

Varianta 17. Redactează un eseu de 600 – 900 de cuvinte în care să prezinți *tema și viziunea despre lume reflectate într-un text poetic studiat, aparținând lui Lucian Blaga*. **Textul literar ales:** *Eu nu strivesc corola de minuni a lumii*

Varianta 18. Redactează un eseu de 600 – 900 de cuvinte în care să prezinți *tema și viziunea despre artă, reflectate într-un text poetic studiat, din opera lui Nichita Stănescu*. **Textul literar ales:** *Către Galateea*

Varianta 19. Redactează un eseu de 600 – 900 de cuvinte în care să prezinți *tema și viziunea despre lume dintr-un roman postbelic studiat*. **Textul literar ales:** *Cel mai iubit dintre pământeni* de Marin Preda

Varianta 20. **Redactează un eseu de 600 – 900 de cuvinte în care să prezinți *tema și viziunea despre lume dintr-un roman postbelic studiat, scris după 1980*. **Textul literar ales:** *Zmeura de câmpie* de Mircea Nedelciu

Varianta 21. Redactează un eseu de 600 – 900 de cuvinte în care să prezinți *tema și viziunea despre lume dintr-un text dramatic postbelic studiat*. **Textul literar ales:** *Iona* de Marin Sorescu

- Varianta 22. Redactează un eseu de 600 – 900 de cuvinte în care să prezinți *relația dintre două personaje dintr-un roman postbelic studiat*. **Textul literar ales: Moromeții** de Marin Preda (Ilie, Niculae)
- Varianta 23. ****Redactează un eseu de 600 – 900 de cuvinte în care să prezinți particularitățile de construcție a unui personaj dintr-un roman aparținând perioadei postbelice, scris după anul 1980**. **Textul literar ales: **Zmeura de câmpie** de Mircea Nedelciu (Zare Popescu)
- Varianta 24. ****Redactează un eseu de 600 – 900 de cuvinte în care să prezinți tema și viziunea despre lume dintr-o dramă studiată**. **Textul literar ales: Suflete tari** de Camil Petrescu
- Varianta 25. Redactează un eseu de 600 – 900 de cuvinte în care să prezinți *relația dintre două personaje dintr-un roman aparținând perioadei interbelice (la alegere: Liviu Rebreanu, Camil Petrescu, G. Călinescu)*. **Textul literar ales: Enigma Otiliei** de G. Călinescu (Otilia, Felix)
- Varianta 26. Redactează un eseu de 600 – 900 de cuvinte în care să prezinți *evoluția relației dintre două personaje dintr-un roman studiat, aparținând lui Mihail Sadoveanu*. **Text literar ales: Baltagul** (Vitoria, Gheorghiuță)
- Varianta 27. Redactează un eseu de 600 - 900 de cuvinte în care să prezinți *tema și viziunea despre artă reflectate într-o poezie studiată, aparținând lui Ion Barbu*. **Text literar ales: Joc secund**
- Varianta 28. Redactează un eseu de 600 – 900 de cuvinte în care să analizezi o poezie din creația lui Nichita Stănescu. **Text literar ales: Lecția despre cub**
- Varianta 29. Scrie un eseu de 600 – 900 de cuvinte în care să prezinți *tema și viziunea despre artă, reflectate într-un text poetic studiat, din opera lui Tudor Arghezi*. **Text literar ales: Testament**
- Varianta 30. Redactează un eseu de 600 – 900 de cuvinte în care să prezinți *tema și viziunea despre lume reflectate într-un text poetic studiat, aparținând lui George Bacovia*. **Text literar ales: Plumb**
- Varianta 31. Redactează un eseu de 600 – 900 de cuvinte în care să prezinți *tema și viziunea despre lume dintr-o nuvelă studiată*.
- Varianta 32. Redactează un eseu de 600 – 900 de cuvinte în care să prezinți *tema și viziunea despre lume dintr-o comedie studiată*.
- Varianta 33. Redactează un eseu de 600 – 900 de cuvinte în care să prezinți *particularitățile de construcție a unui personaj dintr-un roman studiat aparținând lui G. Călinescu*.
- Varianta 34. Redactează un eseu de 600 – 900 de cuvinte despre *trăsăturile direcției moderniste promovată de E. Lovinescu, ilustrate printr-un text narativ, poetic sau **dramatic studiat*.
- Varianta 35. Redactează un eseu de 600 – 900 de cuvinte în care să prezinți *tema și viziunea despre lume dintr-un roman postbelic studiat aparținând lui Marin Preda*.
- Varianta 36. ****Redactează un eseu de 600 – 900 de cuvinte în care să prezinți un personaj dintr-un roman studiat, scris după anul 1980**.

- Varianta 37. Redactează un eseu de 600 – 900 de cuvinte în care să prezinți *tema și viziunea despre artă* reflectate într-un *text poetic* studiat, aparținând lui *Lucian Blaga*.
- Varianta 38. Redactează un eseu de 600 – 900 de cuvinte în care să prezinți *relația dintre două personaje* dintr-un *basm cult* studiat.
- Varianta 39. Redactează un eseu de 600 – 900 de cuvinte în care să prezinți *tema și viziunea despre lume* dintr-o *comedie* studiată.
- Varianta 40. Redactează un eseu de 600 – 900 de cuvinte în care să prezinți *tema și viziunea despre lume* dintr-un *roman interbelic* studiat.
- Varianta 41. Redactează un eseu de 600 – 900 de cuvinte în care să prezinți *tema și viziunea despre lume* dintr-o *nuvelă* studiată.
- Varianta 42. Redactează un eseu de 600 – 900 de cuvinte în care să prezinți *tema și viziunea despre lume* dintr-un *roman al experienței* studiat.
- Varianta 43. **Redactează un eseu 600 – 900 de cuvinte despre *orientări avangardiste manifestate în arta/literatura românească interbelică*.
- Varianta 44. **Redactează un eseu de 600 – 900 de cuvinte în care să prezinți *particularitățile de construcție a unui personaj* dintr-un *roman postbelic* studiat, *scris după anul 1980*.
- Varianta 45. Redactează un eseu de 600 – 900 de cuvinte în care să evidențiezi *particularitățile de concepție și de expresie*, prin care se manifestă *sensibilitatea simbolistă* într-o *poezie de G. Bacovia*.
- Varianta 46. Redactează un eseu 600 – 900 de cuvinte în care să prezinți *condiția femeii în societate*, înfățișată de un *roman* studiat.
- Varianta 47. **Redactează un eseu 600 – 900 de cuvinte în care să argumentezi *apartenența la specia dramă* a unui *text* studiat la clasă.
- Varianta 48. Redactează un eseu 600 – 900 de cuvinte în care să argumentezi că *un personaj dintr-o comedie de I.L. Caragiale aparține galeriei eroilor comici*.
- Varianta 49. **Redactează un eseu de 600 – 900 de cuvinte în care să ilustrezi *particularități ale romanului*, prin referire la o *operă literară* studiată, *scrisă după anul 1980*.
- Varianta 50. Redactează un eseu de 600 – 900 de cuvinte în care să *tema și viziunea despre lume* într-o *poezie* studiată *ilustrând orientarea cultural/literară cunoscută drept prelungiri ale clasicismului și ale romantismului*.

1.2. Modele de rezolvare 152

2. PROBA ORALĂ

2.1. Grila descriptorilor competenței
de comunicare orală în limba română 265

2.2. Subiecte propuse 266

Dicționar de termeni literari 295

Examenul de bacalaureat național 2015

Proba E. a) Limba și literatura română

Varianta 7

Filiera teoretică – Profilul umanist

Filiera vocațională – Profilul pedagogic

- Toate subiectele sunt obligatorii. Se acordă 10 puncte din oficiu.
- Timpul de lucru efectiv este de 3 ore.

SUBIECTUL I (30 de puncte)

Citește următorul text:

ACTUL II TABLOUL 2

[...]

CATERINA: *Vrei să-ți spun adevărul? Îi urăsc.*

PETRU: *Ce ușor rostesci cuvântul „urăsc”!*

CATERINA: *Sunt sinceră.*

PETRU: *Nu mă gândeam la sinceritatea dumitale față de mine, ci la felul categoric în care judeci și împarți oamenii. Eu mă încurc în sentimente, totul mi se pare mult mai complicat.*

CATERINA: *Dar aici nu e vorba de judecăți sentimentale. Sau, în orice caz, nu este esențial. Când știi precis că ai de făcut o anumită treabă, când lupți cu toate puterile pentru ceva, e firesc să împarți lumea în dușmani și tovarăși. E atât de simplu, încât mă mir că nu pricepi.*

PETRU: *Aș vrea. M-am gândit mult la lucrurile astea după ce... Dar nu izbutesc.*

CATERINA: *Da. Pentru asta ar trebui să crezi în acel ceva.*

PETRU: *Mai pot eu crede? În jurul meu e numai întuneric. Asta (arată ochii) m-a scos din rândul oamenilor. Am un creier care gândește, o inimă care simte, brațe care ar putea munci. Dar ce folos! Sunt singur pe insula întunericului meu și toți ceilalți se găsesc dincolo, pe un alt tărâm.*

CATERINA: *Dacă nu vrei să întinzi mâna!*

PETRU (întinzând-o): *Și ce-aș găsi?*

CATERINA (luându-i mâna): *Alte mâini.*

PETRU (cu infinită speranță): *Caterina!* (Pauză. Apoi, crispat.) *Spune, Caterina, și de mine ți-e milă?*

CATERINA (consternată): *De tine?*

PETRU (emoționat): *Mai spune o dată așa.*

CATERINA (confuză): *Cum?*

PETRU: *Ca înainte.*

CATERINA: *De dumneata...*

PETRU (cu disperare): *Ce neghiob sunt! Du-te!*

CATERINA: *Mi-ai promis că vii cu mine la școală.*

PETRU: *Du-te! Nu vreau compătimire. Mi-e silă de compătimire.* (Violent.) *Plecă de aici!* (Caterina face câțiva pași înapoi. Cu disperare.) *Ai plecat? Caterina! Caterina!*

CATERINA: *Sunt aici!*

PETRU: *Caterina, trebuie să-ți spun. Eu te ... Nu, n-am voie ... Lasă-mă. Nu mă chinui.* (Cu disperare.)

Sunt un schilod.

CATERINA: *Și eu te iubesc, Petru.* (Fuge.)

PETRU: *Nu-i adevărat, nu poate fi adevărat! E adevărat? Lumina mea!* (Iese după ea.)

(Horia Lovinescu, *Citadela sfărâmată*)

Scrive pe foaia de examen răspunsul la fiecare dintre următoarele cerințe cu privire la text:

1. Numește câte un sinonim potrivit pentru sensul din text al cuvintelor *nu izbutesc* și *infinită*. **2 puncte**
2. Explică rolul virgulei în secvența *Și eu te iubesc, Petru*. **2 puncte**
3. Construiește un enunț în care să ilustrezi sensul conotativ al substantivului *ochi*. **2 puncte**
4. Precizează o temă a discuției dintre personajele din textul dat. **4 puncte**
5. Transcrie, din textul dat, două cuvinte/grupuri de cuvinte care sunt mărci ale adresării directe. **4 puncte**
6. Menționează o modalitate de caracterizare a personajului feminin, exemplificând-o cu o secvență semnificativă din textul dat. **4 puncte**
7. Prezintă rolul notațiilor autorului în textul dat. **4 puncte**
8. Ilustrează, cu câte un exemplu din textul dat, două trăsături ale genului dramatic. **4 puncte**

9. Comentează, în 60 – 100 de cuvinte, următoarea secvență din text:

PETRU: *Nu mă gândeam la sinceritatea dumată față de mine, ci la felul categoric în care judeci și împarți oamenii. Eu mă încurc în sentimente, totul mi se pare mult mai complicat.*

CATERINA: *Dar aici nu e vorba de judecări sentimentale. Sau, în orice caz, nu este esențial. Când știi precis că ai de făcut o anumită treabă, când lupți cu toate puterile pentru ceva, e firesc să împarți lumea în dușmani și tovarăși. E atât de simplu, încât mă mir că nu pricepi.*

4 puncte

SUBIECTUL al II-lea (30 de puncte)

Scrie un text de tip argumentativ de 150 – 300 de cuvinte despre *rolul lecturii în dezvoltarea personală*.

În elaborarea textului de tip argumentativ, trebuie:

– să respecti structura discursului de tip argumentativ: formularea ideilor în scris, utilizarea mijloacelor lingvistice adecvate exprimării unei aprecieri;

8 puncte

– să ai conținutul adecvat argumentării pe tema dată: formularea ipotezei/a propriei opinii față de problematica pusă în discuție, enunțarea și dezvoltarea corespunzătoare a două argumente adecvate ipotezei, formularea unei concluzii pertinente;

16 puncte

– să respecti normele limbii literare (registru stilistic adecvat, normele de exprimare, de ortografie și de punctuație) și precizarea privind numărul de cuvinte.

6 puncte

Notă! În vederea acordării punctajului, textul trebuie să fie în concordanță cu problematica pusă în discuție. Nu sunt obligatorii exemple din opere literare

SUBIECTUL al III-lea (30 de puncte)

Redactează un eseu de 600 – 900 de cuvinte în care să prezinți *particularități de construcție a unui personaj* dintr-un roman psihologic studiat.

În elaborarea eseului, vei avea în vedere următoarele repere:

– prezentarea statutului social, psihologic, moral etc. al personajului ales din romanul psihologic studiat;

– evidențierea unei trăsături a personajului ales, ilustrată prin două scene/secvențe comentate;

– ilustrarea a patru elemente de structură, de compoziție și de limbaj ale romanului psihologic studiat, semnificative pentru construcția personajului ales (de exemplu: acțiune, conflict, incipit, final, tehnici narative, modalități de caracterizare, perspectivă narativă, registre stilistice, limbaj etc);

– susținerea unei opinii despre modul în care o idee sau tema romanului psihologic studiat se reflectă în construcția personajului.

Notă! Ordinea integrării reperelor în cuprinsul eseului este la alegere. Pentru **conținutul** eseului vei primi **16 puncte** (câte 4 puncte pentru fiecare cerință/reper). Pentru **redactarea** eseului vei primi **14 puncte** (*organizarea ideilor în scris* – 3 puncte; *abilități de analiză și argumentare* – 3 puncte; *utilizarea limbii literare* – 2 puncte; *ortografia* – 2 puncte; *punctuația* – 2 puncte; *așezarea în pagină, lizibilitatea* – 1 punct; *respectarea precizării privind numărul de cuvinte* – 1 punct).

În vederea acordării punctajului pentru redactare, eseul trebuie să aibă minimum 600 de cuvinte și să dezvolte subiectul propus.